

Ledenorgaan
van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk werk
'HUMANITAS'

No. 2 - 10de jaargang - maart 1961

Redactie:
T. v. Grootheest en C. M. Swiebel
Redactie-secretaris: mej. Ch. A. Loen

Administratieadres:
J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam-Z.,
telefoon 712051,
postgiro 582000.

VAN MENS TOT MENS

Humanitas als gezinsvoogdij-instelling

In de kinderbescherming neemt de gezinsvoogdij een belangrijke plaats in. Om die reden heeft Humanitas zich in een aantal arrondissementen bereid verklaard als gezinsvoogdij-instelling op te treden en de minister van Justitie verzocht deze bereidverklaring te aanvaarden. Voor een drietal arrondissementen is dit sinds lang geschied. Voor een zestal arrondissementen laat deze aanvaarding nog steeds op zich wachten.

De functie van een gezinsvoogdij-instelling is van evident belang. Zij kan aan de Raad voor de Kinderbescherming en aan de kinderrechtser personen opgeven, die voor de taak van gezinsvoogd in aanmerking komen. Bovendien bepaalt het K.B. van 3 maart 1948, Staatsblad I 48, dat de gezinsvoogden bij de uitoefening van hun taak raad en bijstand ontvangen van de gezinsvoogdij-instelling, waarvan zij lid zijn. Aan een gezinsvoogdij-instelling kan vanwege de minister van Justitie een subsidie worden toegekend, welke subsidie het haar mogelijk maakt tot steun van de gezinsvoogden een of meer beroepskrachten in dienst te nemen.

De sterke indruk bestaat, dat de aanvaarding van de bereidverklaring van Humanitas in een aantal arrondissementen uitblijft, omdat men liever naast de bestaande gezinsvoogdij-instellingen geen nieuwe instellingen ziet. Het wil ons voorkomen, dat deze overweging bij een beslissing van de minister van Justitie niet van invloed mag en kan zijn. De wettelijke bepalingen gaan kennelijk uit van de opvatting, dat, indien een instelling een bereidverklaring om als gezinsvoogdij-instelling op te treden aflegt en zich hiertegen geen objectieve normen verzetten, de minister deze bereidverklaring moet aanvaarden. Juist bij de geestelijke structuur van het Nederlandse volk dient ook in dit geval, zoals ook op andere terreinen, het subjectieve element geen rol te spelen en dient de wet ten aanzien van iedereen, die verantwoord werk doet, gelijkelijk te worden toegepast. Het langer uitblijven van de aanvaarding gaat bedenkelijk lijken op ongeoorloofde discriminatie en is bovendien uitdrukkelijk bij het huidige gebrek aan gezinsvoogden (Humanitas kan er vele 'leveren') in strijd met het belang van het onder tcezicht gestelde kind, voor welks belangen de minister van Justitie toch moet waken. Het feit, dat bepaalde adviesinstanties afwijzend hebben geadviseerd op gronden, die geen steun vinden in de wet, kan de minister niet ontheffen van zijn verantwoordelijkheid. Trouwens, het kan soms hoogste plicht zijn een advies, waarin allerlei motieven medespelen, die buiten de objectieve normen omgaan, naast zich neer te leggen.

Het uitblijven van de aanvaarding als gezinsvoogdij-instelling doet het ongeduld in onze kring, waar een intense en levendige belangstelling voor de taak van onze vereniging voor maatschappelijk werk op het gebied van de gezinsvoogdij bestaat, stijgen. In sommige afdelingen wil men, het wachten moe, samenwerking zoeken met andere wel aanvaarde instellingen.

Het dagelijks bestuur heeft zich over de huidige situatie opnieuw beraden. Dit beraad heeft geleid tot bevestiging van het standpunt, dat door Humanitas ten aanzien van het zelfstandig ter hand nemen van het gezinsvoogdijwerk steeds is ingenomen en dat overeenstemt met hierop betrekking hebbende congresbesluiten. Onderhandelingen, hetzij centraal, hetzij plaatselijk of in gewestelijk verband, over samenwerking met andere wel aanvaarde instellingen bij de uitvoering van gezinsvoogdijwerk zijn in tegenspraak met ons verzoek aan de minister van Justitie onze vereniging in een aantal arrondissementen als gezinsvoogdij-instelling te aanvaarden. De bedoeling daarvan is immers het gezinsvoogdijwerk zelfstandig ter hand te nemen.

Het is derhalve niet juist, dat thans organen van Humanitas zulke onderhandelingen voeren.

Overigens acht het dagelijks bestuur het niet gewenst, dat in de toekomst zulke onderhandelingen zonder machtiging van het hoofdbestuur zouden plaatsvinden.

Indien in arrondissementen, in welke Humanitas zich nog niet heeft bereidverklaard als gezinsvoogdij-instelling op te treden, een informele samenwerking is ontstaan, heeft het dagelijks bestuur geen bezwaar tegen het voortduren van zulk een informele samenwerking, mits voldoende duidelijk is bekendgemaakt, dat Humanitas om meerdere redenen — ook principiële — de voorkeur blijft geven aan een zelfstandige positie op het terrein van het gezinsvoogdijwerk.

Pas na de ministeriële aanvaarding is het mogelijk in de betrokken afdelingen en gewesten de organisatie in het gezinsvoogdijwerk van Humanitas op bevredigende wijze vorm te geven en na te gaan, of er termen zijn als gelijkwaardige partner besprekingen over samenwerking te voeren.

Wij vertrouwen, dat de minister spoedig de beletselen voor de ontplooiing van de werkzaamheden van Humanitas zal wegnemen. Dat is ook in het belang van een vergaande samenwerking op het terrein van de gezinsvoogdij door de verschillende groeperingen.

C. S.

Ergens in Nederland rinkelt een telefoon

... een werker van een telefonische hulpdienst geeft antwoord. Zo zijn er op het ogenblik al heel wat van deze rinkelende telefoons... mensen in nood, die geholpen willen worden.

Het begon in Engeland

De telefonische hulpdiensten zijn gegroeid uit het initiatief van een Engelse dominee.

'Bel mij voor u zelfmoord pleegt', luidde nu ongeveer zeven jaar geleden zijn suggestieve advertentie in de Engelse dagbladen.

Nauwelijks kon deze Engelse dominee toen vermoeden, dat hij hiermee voor Europa een mogelijkheid opende, die weldra in Duitsland en snel daarna ook in andere landen zou worden overgenomen.

Ook in Duitsland en Nederland

In Berlijn groeide deze vorm van hulpverlening snel uit tot een veelomvattende organisatie.

Mensen met allerlei moeilijkheden draaiden het nummer van deze Duitse hulpdienst; de resultaten bleven niet onopgemerkt. Eén van de mensen, die zich van het werk in Berlijn op de hoogte stelde, was de directeur van Kerkelijke Sociale Arbeid, ds. H. J. Teutscher uit Rotterdam.

Hij bracht de telefonische hulpdienst naar Nederland en in december 1958 kon te Rotterdam een dergelijke dienst starten. Door dit Rotterdamse initiatief werd ook in Nederland voor deze nieuwe vorm van hulpverlening de belangstelling gewekt van de kant van de zielszorg, de geestelijke volksgezondheid en het maatschappelijk werk.

*in de Berkenlaan 10 te WOLVEGA
woont de 4-jarige COBI KRAMER'
die 3 jaar in het gips moet liggen.*

*Wie van onze lezers stuurt dit meisje
eens een ansichtkaart?*

Hoe werken de telefonische hulpdiensten?

Het klinkt zo eenvoudig... mensen met allerlei moeilijkheden draaien het nummer van de telefonische hulpdienst.

We behoeven nog niet eens, zoals die Engelse dominee, te denken aan mensen, die met zelfmoordplannen rondlopen, om te beseffen dat als een mens-in-nood zich telefonisch meldt er meer nodig is dan een telefoon en iemand die deze opneemt.

In de eerste plaats zal de vrouw of man, die de telefoon bedient, met de uiterste tact te werk dienen te gaan. Eén verkeerd woord en de relatie kan verbroken zijn; met één handbeweging legt de ander de telefoon weer op de laak.

In het gunstige geval ontwikkelt zich een gesprek, waarbij zal moeten worden nagegaan of de ander werkelijk hulp wil aanvragen en op welke wijze deze hulp het beste gegeven kan worden.

In enkele gevallen gaat het om een eenvoudig advies, om een onderdak voor de nacht of het verstrekken van een maaltijd.

In deze gevallen zal het zgn. 'boek der mensen', waarin de namen van een groot aantal mensen zijn opgenomen met de vermelding op welke wijze dezen hulp kunnen bieden, worden geraadpleegd.

In het grootst aantal gevallen echter liggen de moeilijkheden in het huwelijks- en gezinsleven; ook financiële problemen en moeilijkheden van geestelijke aard geven vele mensen aanleiding contact te zoeken met een telefonische hulpdienst.

Voor al deze laatste gevallen zal het duidelijk zijn, dat het leggen van contacten bijzonder moeilijk kan zijn.

Het zou voor dit artikel te ver voeren de vrij snelle ontwikkeling in Nederland op de voet te volgen.

Laten wij wat dit betreft volstaan met onderaan dit artikel een opsomming te geven van de bestaande en (voorzover bekend) in oprichting zijnde telefonische hulpdiensten.

Heeft Humanitas als vereniging voor maatschappelijk werk een taak?

Voor Humanitas is het van belang in grote lijnen na te gaan hoe de telefonische hulpdiensten zich in Nederland ontwikkeld hebben; met name is belangrijk de vraag: heeft het maatschappelijk werk hier een taak?

Opvallend bij de start van deze vorm van hulpverlening is het feit, dat nagenoeg alle initiatieven ontstonden vanuit kerkelijke organisaties. Hierbij zien we samenwerkingsvormen binnen de protestantse groeperingen, evenals een samengaan van protestantse en katholieke organisaties. Verder zijn een aantal uitsluitend katholieke hulpdiensten ontstaan, of in oprichting.

Zielszorg?

De vraag dringt zich hierbij op, of men er bij al deze initiatieven van uitging, dat de zielszorg een overheersende plaats bij de hulpverlening zou gaan innemen.

Het antwoord op een dergelijke vraag zal zonder voorbehoud kunnen luiden: zeker niet in alle gevallen! De praktijk heeft inmiddels uitgewezen, dat een hoog percentage van de moeilijkheden ligt op het terrein van het maatschappelijk werk.

Maar waarom werden dan tot heden buiten deze kerkelijke organisaties geen initiatieven ontwikkeld? En als we deze vraag geheel op ons zelf betrekken: waarom ontwikkelde Humanitas tot heden geen initiatieven?

Het is goed deze kritische vraag te stellen; hierbij moeten we echter de volgende punten bedenken:

1e. bij alle initiatieven nam de (kerkelijke) zielszorg een belangrijke plaats in;

2e. nagenoeg alle kerkelijke organisaties beschikken over hun contacten n.e.t. instellingen voor de geestelijke volksgezondheid alsmede met organisaties van maatschappelijk werk.

Door een bundeling (binnen eigen kring) van al deze organisaties had men een gunstige achtergrond van waaruit de opzet van een telefonische hulpdienst verantwoord genoemd mocht worden.

Voor Humanitas nu zouden initiatieven verantwoord zijn, als uit de aanvragen om hulp heel duidelijk een groot aantal maatschappelijk werk 'gevallen' naar voren komt.

In samenwerking met het Humanistisch Verbond zou ook de geestelijke verzorging binnen onze kring een plaats kunnen hebben.

Maatschappelijk werk

Uit enkele initiatieven, met name die te Rotterdam, is duidelijk behoefte gebleken aan samenwerking met en verwijzingsmogelijkheid naar verschillende organisaties voor maatschappelijk werk.

MAAR... dit ligt in Rotterdam zo, omdat men zich uitdrukkelijk op het standpunt gesteld heeft: wij behandelen zo min mogelijk zelf, wij zijn een wegwijzer!

De Rotterdamse telefonische hulpdienst zal dan ook na het eerste contact de cliënt – indien enigszins mogelijk – in contact brengen met gespecialiseerde organisaties.

In andere plaatsen zal men echter zo veel mogelijk zelf behandelen en slechts dan verwijzen, als er een duidelijke taak voor de organen voor de geestelijke volksgezondheid ligt.

Verschillen in opzet

Proberen we nu de werkwijzen van de verschillende telefonische hulpdiensten in een grof 'schema' te vangen, dan moet uitdrukkelijk worden gesteld, dat we ons in Nederland voorlopig nog in een experimenteel stadium bevinden en dat we de bestaande diensten zeker niet aan hun huidige verschijningsvorm mogen binden.

In de eerste plaats willen wij dan wijzen op de verschillen, die bestaan bij het kiezen van het uitgangspunt:

- 1) de telefonische hulpdienst is zielszorg;
 - 2) de telefonische hulpdienst dient nauw samen te werken met de organen voor de geestelijke volksgezondheid;
 - 3) de telefonische hulpdienst is in de eerste plaats het werkterrein van het algemeen maatschappelijk werk.
- Duidelijk moet hierbij gesteld worden, dat het, vooral bij de opzet, om accentverschillen gaat en dat een combinatie van het ene uitgangspunt met het andere mogelijk is.
- Een tweede verschil in opzet betreft het al dan niet verwijzen:
- 1) de telefonische hulpdienst moet gezien worden als een soort EHBO-post; zo veel mogelijk dient de cliënt naar de gespecialiseerde organen verwezen te worden;
 - 2) de telefonische hulpdienst tracht door middel van haar eigen werkers de moeilijkheden van hen, die zich melden, zo veel mogelijk zelf op te lossen.

Door de hier genoemde verschillen heen speelt dan nog de vraag of men het werk van de telefonische hulpdienst al dan niet met vrijwilligers kan verrichten.

De verschillen zijn nog zo groot en het onderlinge overleg nog zo gering, dat op dit moment duidelijke uitspraken niet te verwachten zijn.

Ook voor Humanitas is het van groot belang aandacht te blijven geven aan deze vorm van hulpverlening. Ongetwijfeld zal in de toekomst voor het maatschappelijk werk een duidelijker taak op dit gebied zijn weggelegd, waarbij wij voorop

zouden willen stellen dat een bereidheid tot samenwerken in de eerste plaats uitgangspunt dient te zijn.

J. TERLOUW

In de volgende plaatsen zijn reeds telefonische hulpdiensten werkzaam:

Amsterdam, Den Haag, Dordrecht, Groningen, Hilversum, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht.

In de hieronder genoemde plaatsen zijn telefonische hulpdiensten in voorbereiding:

Alkmaar, Amsterdam, Arnhem, Delft, Eindhoven, Haarlem, Hoorn, Leeuwarden, Nieuwkuyk, Tiel.

VAN DIER TOT DIER

*Een nachtegaal uit Hooghalen
Verzocht de regering te bepalen
Dat hij zonder bijbetalen
Ook overdag zou mogen galen...*

Over bijbetalen gesproken:
U weet toch, dat het niet verplicht is om meer dan vijf gulden contributie per jaar voor Humanitas te betalen (evt. verhoogd met uw bijdrage voor de gezinsverzorging)?

Maar het mag wel!

Het is zelfs zeer gewenst, want de steeds uitbreidende werkzaamheden vragen steeds grotere bedragen.

Bepaal dus uw keus opnieuw: betaal per jaar f 7,50, f 10,-, of als u dit mogelijk is meer!

Een briefkaart naar het Centraal Bureau of naar uw afdelingssecretaris is voldoende.

Gesprekken met vrijwillige medewerkers (V)

Gezinsverzorging

In het mooie Drentse land

Een tijd geleden (mei 1960) verscheen er in dit blad een oproep voor deskundige hulp ten behoeve van de gezinsverzorging, onder de titel: 'In het mooie Drentse land...'

Hetgeen nu volgt wordt niet een weergave van een gesprek met één vrijwillige medewerker, het wordt een verhaal van een handjevol mensen, dat zonder veel ophef welhaast onmogelijke dingen tot stand heeft gebracht en zich nu met gerechtafdigd zelfvertrouwen voor een geheel nieuwe taak ziet geplaatst.

Een handjevol mensen...

Er was slechts tijd voor een gesprek met de voorzitter van deze kleine afdeling en met de leidster en de secretaresse van de sectie gezinsverzorging. Uitdrukkelijk werd er echter bij gezegd, dat de secretaris en enige andere leden een belangrijk aandeel hebben gehad in wat tot dusverre werd gepresteerd.

Zand en veen

Het is hier niet de plaats om over het mooie Drentse land te schrijven. Je laat je vertellen dat de oorspronkelijke bewoners, de Saksen, zich op de zandgronden vestigden, in hecht gesloten gemeenschappen. Zij waren vriendelijk, hulpvaardig, met een sterk ontwikkeld sociaal gevoel... in eigen kring. Deze beslotenheid is 'op het zand' nog terug te vinden in de oude boerderijen met hun omringende bouwseltjes van schuren en stallen, het geheel tegen de wind beschermd door de houtwallen: ophogingen, met bomen beplant.

In de door waterwegen doorkruiste venen leeft nog de herinnering aan het veelal onmenswaardige bestaan op de afgravingen tijdens de exploitatie door de 'heren uit Holland'. De arbeiders van over de provinciegrenzen trokken grotendeels weer weg, enkelen vestigden zich als kleine boertjes in de onregelmatig verspreide huisjes, vaak slechts bereikbaar via een fietspad aan het water. Nieuwe dorpen zijn verzeen, er wordt hard gewerkt aan de openlegging van het land, kanalen worden gedempt en in wegen veranderd. De bewoners zijn ontvankelijk voor allerlei invloeden, die mogelijkheden geven voor een betere toekomst. Ook het politieke en kerkelijke leven komt in beweging.

Het dorp

Het dorp is nieuw, de kleine huisjes staan netjes aan een smal straatje. De eerste die mijn gids (en tolk!) en ik bezoeken is de heer L., voorzitter van de afdeling. Hij komt uit een groot arbeidersgezin, is zelf bouwvakarbeider en in de omgeving geboren en getogen. Zijn hele lange leven heeft hij gewijd aan de verbetering van de levensomstandigheden van zijn eigen groep. Met kennelijk genoegen vertelt hij van de dertiger jaren, toen hij en zijn vrouw, samen met een groepje vrienden, er een gewoonte van maakten om op maandagavond langs de verspreid staande huisjes te wandelen. 'Als de was niet buiten hing, betekende dat dat er iets mis was: of er waren geen kleren genoeg, of de mensen schaamden zich ervoor deze buiten te hangen. Dan stapten we op een andere avond "toevallig" binnen, juist als het kinderbedtijd was, want dan zag je de dingen zoals ze waren en kon er geholpen worden.'

Vijsfentintig jaar lang lid van het schoolbestuur, zolang de kinderen school gingen - er zijn vijf jongens en een meisje, nu allemaal volwassen. Dit werk kostte hem vijf avonden per week.

Er is een bibliotheek gekomen, er werd een openbare school opgericht. De contributie voor de schoolvereniging was te duur, een gulden; de later opgerichte vereniging 'Openbare School' kostte een kwartje. Het geld werd bestemd voor feestjes en voor hulp aan gezinnen met moeilijkheden. 'De meester vertelde ons waar het verkeerd ging. Een van hen schreef dameskransjes aan, we kregen veel kleren, oude en nieuwe. Als er iets vermaakt moest worden gingen de vrouwen uit onze groep aan het werk. Er was ook veel werk voor wat nu de Moderne Arbeidersbeweging heet. We hebben nu ons huis "Eigen Gebouw", maar voordat dit opgezet kon worden is er heel wat gebeurd. De medewerking die we hiervoor kregen, hebben we zelf uit Den Haag en Amsterdam moeten halen.'

Hr. L. is nu ook nog DB-lid van de waterschap en heeft zitting in de Stichting Beheer Landbouwgrond.

'Hoe zijn de levensbeschouwingen hier vertegenwoordigd?'

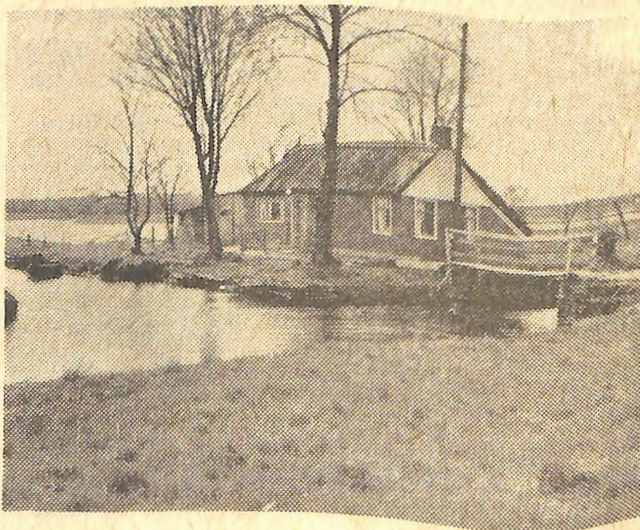
'Er zijn veel Hervormden en Gereformeerden, maar ik zal u iets vertellen wat typisch is voor de bevolking in deze streek: wij namen in onze actie voor de gezinsverzorging ieder een wijk voor onze rekening. In één straat bleken zeven godsdienstige sekten vertegenwoordigd te zijn!'

Organisatie en voorbereiding

'Hoe is dat eigenlijk gegaan met de gezinsverzorging?'

'Jaren geleden begonnen wij plannen hiervoor te maken. De Hervormden hadden al een organisatie voor gezinsverzorging, maar er waren vele gezinnen die hier niet van konden profiteren. Er werd toen echter gezegd dat één gezinsverzorgster op het dorp meer dan genoeg was. Daarna kwamen de Gereformeerden. Omdat wij geen voet aan de grond kregen hebben wij toen geprobeerd de oude burenhulp weer in het leven te roepen, maar de jongeren voelden hier niet voor. De mensen wonen verspreid en de jeugd trekt naar de nieuwbouw. Het liet ons niet los, hulpverlening is goed, maar er moet een band zijn.'

Op 1 september 1959 kwam een functionaris van het CB ons vertellen wat ervoor nodig was om met gezinsverzorging te kunnen beginnen: een meisje dat kon worden opgeleid, een leidster en secretaresse van de sectie. Dan de financiën: garantie voor f 600,- per jaar per gezinsverzorgster en een startkapitaal van f 800,-!

Dat betekende minstens 200 contribuanten en we hadden nog geen 20 leden!

Het werk begint

In december 1959 was er een groepje dames gevormd om het werk uit te dragen. Ieder nam een stuk van het dorp voor zijn rekening en de actie kon beginnen. Er is heel, heel hard gewerkt en in augustus 1960 konden we zeggen: we hebben 200 contribuanten en een bedrag van f 700,-. Zonder deze dames en onze secretaris — het is jammer dat u die niet meer kunt bezoeken — waren we er niet gekomen. Eén van onze meisjes is naar de opleiding geweest en nu aan het praktische werk bezig, een tweede gaat in maart naar de cursus.

Ik laat nu de jongeren het werk doen en zelf beslissingen nemen. Ze zijn weleens wat bang voor de verantwoordelijkheid, maar ik heb gezegd: zelf doen, wij staan erachter, hoe het ook uitvalt, maar het werk moet slagen. De jongeren moeten hun kans krijgen, wij ouderen hebben ons bewust teruggetrokken. Advies kunnen ze krijgen, daar komen ze nogal eens voor. Gaat u maar eens met ze praten, dan kunt u zelf horen hoe ze gewerkt hebben.'

Bestuursleden

Ik ken het verhaal al, maar wil het nog eens van hem zelf horen: 'Hoe is het gegaan met de bestuursverkiezing van de sectie?'

Daar heeft de heer L. schik in: 'Op die vergadering werden de leidster en de secretaresse aangewezen. Ze accepteerden. De landelijke sectie-secretaris was er bij en die schrok daar wel even van, omdat het zomaar ging, zonder selectie. Hij wist toen nog niet, dat er al lang van tevoren een selectie geweest was, ik heb wel geleerd eerst overal te gaan praten en luisteren voordat ik iets doe. Beide dames wisten van tevoren dat zij aangewezen zouden worden en ook dat zij niet mochten weigeren!'

Wij rijden een paar straten verder, waar de leidster en secretaresse op ons wachten. Zij zijn zenuwachtig, maar enthousiast. In een stroom van woorden, die ik nauwelijks bij kan houden, wordt het verhaal verteld van deze nieuwe ervaring. Het is vooral de officiële functie met de daaraan verbonden onbekende taak van administratie — met alle voetangels en klemmen — die hen verontrust en waarvoor ze steun zoeken bij elkaar. Het werk op zichzelf is heel gewoon. Als er ergens een huisvrouw ziek is wordt er geholpen, daar praat je eigenlijk niet over. Er was behoefte aan gezinsverzorging voor de buitenkerkelijken in het dorp, maar toen de officiële startdatum naderde waren ze doodsbenuwd dat er geen zieken zouden zijn. 'Er was er wel een, maar te vroeg,' zegt mevrouw S. 'Wat heeft u toen gedaan?' O, maar dat was weer volkomen normaal, 's morgens vroeg maakte mevrouw S. huis, patiënt en kinderen 'aan kant', nam de kinderen mee voor ontbijt en school en 's middags zorgde mevrouw D. voor de rest.

'En toen de eerste aanvraag kwam, hadden we onze gezinsverzorgster net uitgeleend aan de hervormde organisatie!'

Van mens tot mens

Er is ook nog iets speciaals. Een patiënt is niet in staat om de was te doen, maar daar is de gezinsverzorging eigenlijk niet voor. Het bestuur heeft gezegd: dat is onze taak. Nu is er dus een groep van zeven dames — bestuursleden of echtgenoten van bestuursleden — die volgens een schema om de beurt de was verzorgt. De retributie hiervoor gaat in de kas van de gezinsverzorging.

Er wordt verteld, verteld. Daartussendoor wordt het advies van mijn gids gevraagd voor officiële, onbekende zaken. Ze voelen zich op glad ijs, maar ze zetten door. 'Als we het maar samen doen is het niet zo erg, we hebben wel steun aan elkaar.' Er is voor deze mensen een wereld opengestaan vol onvermoede dingen. Het is 'een beetje griezelig', zoals mevrouw S. zegt, maar wat geeft dat? De ervaring komt met het werk en als er maar gewerkt kan worden, komt alles verder wel goed.

Deze situatie is tekenend voor de oude veengronden, die worstelen om de achterstand op allerlei gebied in te halen en die dit moeten zien te bereiken met aanmerkelijk minder mogelijkheden aan mensen en kapitaal dan elders.

Hard werk verdient respect, maar nog meer bewondering komt toe aan de moed van deze oudere mensen, die zich terug konden trekken uit hun vooraanstaande positie en aan de durf van de jongeren om allerlei onbekende zaken te lijf te gaan, omdat in deze moderne tijden nu eenmaal anders moet worden geholpen dan vroeger.

Leidster

Het volgende gesprek vindt plaats in een grote provinciestad, waar Humanitas al 15 jaar bestaat.

'Als de huisvrouw ziek is, moet er tijdelijk hulp komen in het gezin. Tegen een kleine vergoeding kan men deze hulp van ons krijgen. Ik ga dan meestal eerst even kijken, ook al om de urgentie te kunnen bepalen, omdat wij altijd zoveel aanvragen krijgen, dat er een heel schema moet worden opgemaakt voor

Ervaring...

onze zeven gezinsverzorgsters en evenveel gezinshulpen.'

Mijn gastvrouw, die men haar 65 jaren in de verste verte niet aanziet, toont het schema, een pagina vol namen en data. In een grote stad is er voor een organisatie voor gezinsverzorging uiteraard veel te doen, hoewel de confessionelen ook dergelijke instellingen hebben. De samenwerking is er uitstekend en wordt gerealiseerd in de gemeentelijke contactcommissie, onder leiding van de wethouder en de directeur van Sociale Zaken.

Verzorgsters en hulpen

'Wat is het verschil tussen een gezinsverzorgster en een gezinshulp?'

'De gezinsverzorgster heeft een speciale opleiding gehad. Wij sturen deze meisjes naar de cursussen in Bakkeveen of Arnhem. Na een keuring kunnen zij worden toegelaten voor een opleiding (intern) van een half jaar, waarbij zij, behalve theoretische kennis, ook wat praktijk opdoen. Daarna wordt een getuigschrift uitgereikt. Dan komen zij bij ons terug om gedurende een jaar praktisch te werken. In deze periode worden de meisjes minimaal in 8 gezinnen geplaatst, zodat een oordeel kan worden gevormd over hun aanpassingsvermogen in verschillende omstandigheden. Bovendien zijn zij verplicht enkele malen samenkomsten op de opleidingsschool bij te wonen. Aan het eind van dit jaar wordt een diploma uitgereikt. De gezinsverzorgster moet dus in staat zijn "in plaats van" de huisvrouw op te treden.

De gezinshulpen hebben deze speciale opleiding niet gevolgd en zijn dus uitsluitend de hulp van de huisvrouw in dienst van een instelling. Zij hoeven dus geen leidende verantwoordelijkheid in het gezin te dragen. Desondanks is in de praktijk gebleken, dat verscheidene gezinshulpen wel degelijk in staat zijn de huisvrouw te vervangen. Wij plaatsen deze meisjes meestal bij gezinnen die geen kinderen hebben.'

'Hoe worden de opleidingen gefinancierd?'

'Van gemeente en provincie krijgen wij een subsidie voor iets minder dan de helft van de cursuskosten. Tot dusverre hebben de meisjes zelf het restant betaald.'

Inkomsten en uitgaven

'De hulpverlening aan de gezinnen is toch ook niet gratis?'

'Nee, daar zijn vaste tarieven voor, berekend naar inkomen en grootte van het gezin. Een keer per week wordt een kwitantie gepresenteerd. Het gebeurt weleens, dat de cliënten onze hulp eigenlijk niet betalen kunnen. Dan is er de gemeentelijke dienst

voor Sociale Zaken, die deze betaling geheel of gedeeltelijk voor haar rekening neemt. Als ik een aanvraag voor hulp krijg en ik heb gezien dat deze dringend nodig is, wordt eerst geholpen, daarna praten we dan wel over inkomen en retributie. Ook als na grondig onderzoek blijkt dat het gezin niet betalen kan en dat Sociale Zaken dit om de een of andere reden evenmin doet, blijft de gezinsverzorgster zolang zij nodig is. Natuurlijk komt zo iets zelden voor, maar bij onze vereniging komt de hulpverlening in de eerste plaats. Dat blijkt ook duidelijk in ander opzicht: er zijn in deze stad verschillende bedrijven, die ten behoeve van hun personeel een soort subsidie aan onze sectie geven. In voorkomende gevallen worden deze personeelsleden dus naar ons verwezen, maar de consequentie hiervan is *niet* dat er dan voorrang gegeven wordt. Maatschap is altijd urgentie van de hulp. Dat is een gezond principe en daar houd ik me graag aan.

'Hoe zit het met de salariering van de meisjes, moet die van de retributies komen?'

'Welneen,' lacht ze, 'dat zou niet gaan. De meisjes worden volgens rijksregeling betaald, daar krijgen we gedeeltelijk subsidie voor. Overigens hebben zij het niet altijd even gemakkelijk. Vaak kan de vrouw des huizes — vooral als ze niet bedlegerig is — het moeilijk verdragen dat haar werk door een ander gedaan wordt, niemand doet het natuurlijk zo goed als zij zelf. Meestal is ze er echter na een week of wat volkomen mee verzoend. Voor patiënten die niet hoeven te liggen vragen we wel even een verklaring van de dokter, terwijl bij een aanvraag voor verlenging van de hulp ook overleg met de huisarts wordt gepleegd. Bij een gewone aanvraag is geen doktersbriefje vereist, want we hebben gemerkt dat we dan overstroomd zouden worden met "verzoeken-om-hulp-op-doktersbriefje" en dan zouden we het kind met het badwater weggooien.'

Kader

Mevrouw B. kan het weten, zij is nu bijna negen jaar leidster van de gezinsverzorging. Omdat zij de administratie en de financiën ook zelf beheert, heeft zij hier wel een volledige dagtaak aan. 'Dat kan,' zegt zij zelf, 'omdat ik er de avonden ook aan kan besteden. Mijn man is actief in allerlei verenigingen en ik heb een volwassen dochter thuis. Behalve het secretariaat van de Huishoudelijke Gezinsvoorzorging heb ik al het andere werk van me afgeschoven. Als je iets doet moet het goed gebeuren en daarvoor heb je tijd nodig. Ik zal — door familieomstan-

digheden — dit werk binnen afzienbare tijd moeten neerleggen, maar dat is eigenlijk wel goed. Er moeten jongere mensen komen, met nieuwe ideeën, alleen aan vernieuwing merk je de groei. Je hebt het vaak zelf niet in de gaten dat je steeds in hetzelfde spoor blijft lopen en wij ouderen moeten plaats maken voor de jongeren.'

'Hebt u zelf nog contact met de gezinnen?'

'Ja. Behalve mijn kennismakingsbezoek bij de aanvraag kom ik meestal een keer in de veertien dagen even langs. Soms vaker, maar dat hangt van de omstandigheden af. Het gebeurt wel eens, dat ik dan ook nog andere moeilijkheden ontdek. In dat geval schakel ik, in overleg met de betrokkenen, onze maatschappelijk werkster in. Ik kom er dan ook niet meer, dat lijkt mij juist. In ieder geval hoor ik van twee kanten, hoe het met de hulpverlening gaat. Mijn meisjes komen een avond per week bij mij, ik maak er iets gezelligs van en neem ze om beurten apart om verslag uit te brengen.

Ontwikkeling en ontspanning

Wij proberen de meisjes ook andere interesses bij te brengen. Er zijn maandelijks contactavonden — ik sta erop dat zij die bijwonen — waarop sinds enige tijd over de meest uiteenlopende onderwerpen wordt gesproken, of klassieke platen worden gedraaid met voorafgaande uitleg. We gaan ook weleens samen naar een concert, voor toneel hebben wij te weinig keus en voor operavoorstellingen kunnen wij geen plaatsen reserveren voor zoveel meisjes tegelijk.

In de loop der jaren zijn er natuurlijk vele meisjes weggegaan, ook door huwelijk. Verscheidene van hen schrijven me nog steeds, dat is wel egr leuk.

Zorg voor bejaarden

We hebben hier nog soort combinatie van gezinsverzorging en bejaardenzorg: gezinshulp voor bejaarden. Voor 23 gezinnen — chronisch zieken en ouderen dan 65 jaar — zijn 18 helpsters beschikbaar, tegen gereduceerd tarief. Administratie en financieel beheer doe ik, de controle is in handen van de maatschappelijk werkster.'

Het is moeilijk je voor te stellen dat deze merkwaardige vitale en levendige vrouw, die zo enthousiast over haar werk spreekt, het heeft over hulp aan leeftijdgenoten!

CHARLEY LOEN

HUMANITAS
is op het gebied
van de Gezins-
verzorging actief
in de volgende
plaatsen:
Almelo
Amsterdam
Assen
Amstelveen
Delft
Dordrecht
Eindhoven
Enschede
Groningen
Den Haag
Haarlem
Hollandseveld
de Mijnstreek
(Heerlen en omg.)
Nijmegen
Rotterdam
Schiedam
Utrecht
Voorburg/Rijswijk
Wageningen
Zwolle
Zwijndrecht

De behoefte aan hulp groeit nog steeds en uitbreiding van het korps

Gezinsverzorgsters

en

gezinshelpsters

blijft dan ook een dringende noodzaak.

Voor alle jonge vrouwen, die ouder zijn dan 17 jaar en die verantwoordelijke werkzaamheden willen aanvaarden, ligt hier een aantrekkelijke werkkring.

De salariering is volgens rijksregeling:
voor gezinsverzorgsters tussen f 2895,— en f 5830,— per jaar;
voor gezinshelpsters tot f 2895,— maximum per jaar, afhankelijk van leeftijd en ervaring.

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de secretaris van de Sectie, p.a. De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk 'Humanitas', J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam, tel. 0 20 - 72 10 44.

Nieuwe kantoren van Humanitas

Dat Humanitas nog steeds groeiende is, is niet alleen af te meten aan het steeds groter wordende aantal leden; ook niet alleen aan het toenemende aantal medewerkers, bezoldigde en vrijwillige, doch ook aan het aantal kantoren, dat in verschillende plaatsen door ons in gebruik wordt genomen.

Kantoren ... u zult bij dit woord wellicht denken aan een gebouw met een handwijzer in de gang die naar de verschillende loketjes wijst, onderverdeeld naar de aard van de moeilijkheden waar men mee te kampen heeft. Een kantoor riekt naar verambtelijking of naar koele zakelijkheid.

Wij kunnen u echter wat dat betreft geruststellen. Ook als ons werk een zodanige omvang bereikt dat een kantoor een onmisbaar instrument wordt om het werk goed te kunnen uitvoeren, zal dit geen verandering brengen in het uitgangspunt van onze hulpverlening, nl. een benadering waarbij de mens in het centrum staat en niet de dingen.

Dit ter inleiding van een korte beschrijving, die voornamelijk gewijd zal zijn aan de ingebruikneming van het nieuwe kantoor van onze afdeling Amsterdam. Aan deze ingebruikneming ging vooraf de opening van een kantoor in Zwolle, waarover wij u reeds het een en ander lieten weten en de uitbreiding van ons kantoor in Den Haag, waar men ook al in een wel zeer 'benauwde veste' zijn werk moest verrichten.

Maar of het er zo krap was als in het kantoor van onze afdeling Amsterdam, mag toch met recht worden betwijfeld.

Afleggettjes

Het is met de verschillende kantoren van Amsterdam altijd een merkwaardige

ge zaak geweest. Het leek een beetje op de situatie die men in kinderrijke en niet zo kapitaalkrachtige gezinnen aantreft, nl. deze, dat het kleinere broertje 'verblijd' wordt met de kledingstukken van zijn oudere broer. Het is nl. tot nu toe zo geweest, dat de afdeling Amsterdam stevast introk in de behuizing waar het Centraal Bureau was uitgegroeid. Dat was eerst op het Frederiksplein en vandaar werd het Centraal-Bureau-spoor trouw gevolgd naar de Stadhouderskade en vandaar naar de Vondelstraat. Ja, zelfs toen men daar met 10 maatschappelijke werkers, 60 gezinsverzorgsters en bejaardenhelpsters plus 3 administratieve krachten, alles onder leiding van de directrice, bijna uit de 4 beschikbare kamers puild, leek het erop of de traditie zou worden voortgezet. Want de sectie Kinderbescherming genoot alweer gastvrijheid bij het Centraal Bureau in de Jan Willem Brouwersstraat.

Maar daar bleef het dan ook bij, want toen het bestuur met veler medewerking erin slaagde beslag te leggen op het pand in de Den Texstraat nr. 1, toen werd resoluut met deze bijna romantische, maar niet zeer efficient gebleken traditie gebroken.

Vaardige handen

Nu is een huis kopen één ding, maar het in gebruik nemen een ander. En als dan nog de financiën zo krap zijn dat de uiterste zuinigheid moet worden betracht, dan zijn er nog wel wat problemen op te lossen voordat er gezegd kan worden: 'We gaan verhuizen.'

Maar gelukkig bleken een aantal Amsterdamse leden niet alleen over een grote vakbekwaamheid te beschikken, maar ook over werklust en opofferingsgezindheid.

En daardoor was het mogelijk met een minimum aan kosten een contract-pension om te bouwen tot een goed en doelmatig kantoor, met voldoende ruimte niet alleen om alle medewerkers een behoorlijke werkruimte te verschaffen, maar ook om te dienen als ontmoetingscentrum voor die vele honderden medewerkers die de afdeling Amsterdam onder haar leden telt.

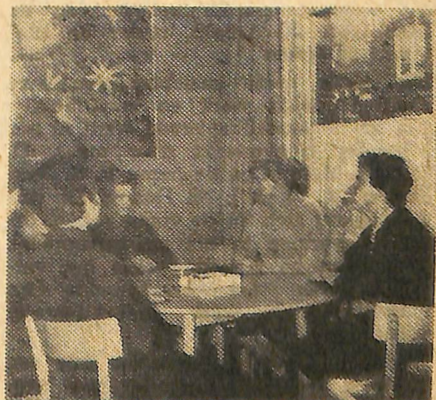
Bovendien bleek het nog mogelijk een verdieping af te staan aan het Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, zodat ook voor dit bureau een betere ruimte beschikbaar kwam.

Het kantoor is makkelijk met alle soorten van vervoermiddelen uit alle delen van de stad te bereiken. Want alleen deze tramlijnen brengen u, als u dat wilt, in de directe nabijheid van de Den Texstr.: 4, 5, 7, 10, 16, 24 en 25. U ziet, keuze genoeg. Alleen de bewoners van Amsterdam-Noord zullen moeten wachten tot de Y-tunnel gereed is alvorens ook zij het Humanitas-Centrum in Amsterdam makkelijk kunnen bereiken. Voorlopig is het enige stadsdeel dat vanuit Noord makkelijk te bereiken is, Noord zelf.

De opening

Natuurlijk vond er een feestelijke opening plaats die door de wethouder van Sociale Zaken werd verricht nadat hij bewonderende woorden voor hetgeen Humanitas in Amsterdam tot stand heeft gebracht had uitgesproken. Daarna noteerden wij als gelukwensers de vertegenwoordiger van de minister voor Maatschappelijk Werk, de heer Fels; de hr. v. d. Waerden namens het hoofdbestuur (en als voormalig voorzitter van de afd. Amsterdam); dr. Storm namens het Humanistisch Verbond; mr. Rümke namens het gewestelijk bestuur van Noord-Holland; de heer Olthoff namens het district West van de afdeling, terwijl wij bovendien in de zaal de secretaris van de Sociale Raad, de heer Cloeck opmerkten alsmede verschillende vertegenwoordigers van andere organisaties voor maatschappelijk werk. Last but not least was daar onze vriend Faber, die onder zulke moeilijke omstandigheden in de eerste jaren de opbouw van Humanitas heeft geleid. Zeker voor hem moet het een grote voldoening zijn geweest te zien wat hier na 15 jaar uit voortgekomen is.

v. Gr.

Het oor te luisteren...

Op het **Centraal Bureau** werd per 1 januari 1961 mej. Y. A. van der Hulst in tijdelijke dienst en voor halve dagen (tot 1 oktober 1961) aangesteld als maatschappelijk werkster voor het voogdijwerk gedurende de tijd dat mej. I. A. Schuyt de 'topcursus' volgt.

In de **Afdeling Rotterdam** zijn per 1 februari 1961 als maatschappelijk werkers aangesteld de dames T. A. Benist en A. H. Lammers. Dit betekent een uitbreiding met één uitvoerende kracht voor de afdeling.

Bij het **Arrondissement Amsterdam** is aangesteld de heer K. H. Noorman als maatschappelijk werker voor het gezinsvoogdijwerk, hetgeen een uitbreiding met een halve kracht betekent.

Bij het **Gewestelijk Centrum Groningen** is thans als provinciaal maatschappelijk werk adviseur aangesteld de heer B. S. Witte, drs. soc.

In februari j.l. hebben weer enige aspirant-gezinsverzorgsters van onze vereniging een getuigschrift ontvangen van de **Arnhemse Stichting voor Gezinsverzorging**. Het zijn de dames: M. F. Bulters, Eindhoven; J. G. Goedhart, Dordrecht; J. G. van Leeuwen, Delft; I. Servaas, Amsterdam; L. Veld, Zwolle. Van harte gelukgewenst! Wij vertrouwen erop dat zij, na het praktijkjaar in de afdeling, het diploma uitgereikt zullen krijgen.

Per 1 februari werd als 2de maatschappelijk werkster van de **Afdeling Arnhem** aangesteld: mej. F. Fledderman.

De collecte van de **Afdeling Winterswijk** heeft f 1.600,— opgebracht!

Verzuiling en maatschappelijk werk

Dezer dagen verscheen er een rapport van de Dr. Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid, onder de titel 'Apart of samen'.

De studie geeft gezichtspunten over maatschappelijk werk en verzuiling. Aan de samenstelling ervan werd in het bijzonder meegewerkt door mevr. D. Heroma-Meilink en de heren P. S. Bakker en mr. F. H. J. M. Daams. De studie beperkt zich tot de vraag van de organisatievormen in het maatschappelijk werk. Een beschouwing over het verband tussen levensbeschouwing en maatschappelijk werk gaat daaraan vooraf.

Het bestaan van organisaties met een bepaalde kleur is niet zonder meer 'verzuiling', aldus de studie. Dat is wel het

geval als er trekken te bespeuren zijn van automatisme, monopolie, machtsstreven, isolement en onverschilligheid tegenover 'de ander'. Dit wordt met voorbeelden onderstreept.

De samenstellers van het rapport erkennen de verrijkende betekenis van de levensbeschouwing ook bij het maatschappelijk werk. Maar men mag niet zonder meer aannemen dat de levensbeschouwelijke kring steeds de beste hulpverlening garandeert.

Op grond van uitgewerkte beschouwingen over aard, wezen en betekenis van het maatschappelijk werk komt de studie tot een aantal conclusies en richtlijnen voor de praktijk.

De studie 'Apart of samen', gezichtspunten omtrent maatschappelijk werk en verzuiling, kan men bestellen door storting van f 1,50 op girorekening 30603 t.n.v. de Dr. Wiardi Beckman Stichting, Tesselschadestraat 31, Amsterdam-West. Op het strookje vermelden 'Apart of samen'.

Groepsreis naar Engeland

Van het ministerie van Maatschappelijk Werk, Afdeling Internationale Betrekkingen, vernemen wij:

Het 'United Nations Exchange Scheme for Social Welfare Personnel' — een programma, dat bevoegde maatschappelijke werk(st)ers en anderen die op het veelomvattende terrein van de 'social welfare' werkzaam zijn of daarvoor aan opleidingsinstituten worden opgeleid, in staat stelt met betrekkelijk geringe kosten door studie en observatie in het buitenland kennis en ervaring op te doen, — opent sinds enige tijd ook de mogelijkheid tot het maken van groepsreizen naar het buitenland.

Voor zulk een zgn. 'group visit' kan door elk land, dat aan het Exchange Scheme deelneemt, een groep van ten minste 10 maatschappelijke werk(st)ers of studerende worden samengesteld, om in collectief verband voor enkele weken een studiebezoek aan een ander land te brengen waar zij de gasten van buitenlandse collega's zullen zijn. De reiskosten komen in principe voor eigen rekening.

Het studieprogramma gedurende het buitenlands verblijf — afgewisseld door 'sight-seeing' — dat voor de hele groep conform is en één van de vele facetten van het maatschappelijk werk of aanverwante sociale arbeid tot onderwerp heeft, wordt door het Nationale Comité van het land van studie samengesteld. Op uitnodiging van het Engelse Nationale Comité zal van 18 september tot 2 oktober a.s. bij voldoende deelname een groepsreis naar Engeland worden gearrangeerd.

Voor deze reis zal één van de vele facetten van het maatschappelijk werk als studieonderwerp worden gekozen. Gedacht wordt b.v. aan de sociale wijkopbouw, waaraan in Engeland veel aandacht wordt besteed.

Bij de keuze van het te bestuderen onderwerp zal echter rekening worden gehouden met de belangstelling van de eventuele gegadigden voor deze groepsreis.

Het studiebezoek zal, zoals gebruikelijk, plaatsvinden op basis van uitwisseling, hetgeen inhoudt, dat de deelnemers zich bij aanmelding verplichten om een zgn. contra-prestatie te verlenen door op hun beurt aan een buitenlander gastvrijheid te verlenen voor de duur van het eigen verblijf in Engeland.

Als regel geldt dat een wederzijdse uitwisseling binnen twee jaar moet zijn vereffend. Deze verplichting, door de kandidaat aangegaan, kan eventueel ook door betaling worden gehonoreerd. Gegadigden voor deze uitwisseling kunnen zich voor nadere inlichtingen en het verkrijgen van een aanmeldingsformulier wenden tot de afdeling Internationale Betrekkingen van het Ministerie van Maatschappelijk Werk, Koninginneweg 13, te 's-Gravenhage.

NEDERLANDS COMITE VOOR KINDERPOSTZEGELS

Zelfstandige vestiging van het secretariaat

Per 1 januari 1961 is het secretariaat van de stichting Nederlands Comité voor Kinderpostzegels en van de stichting Steunfonds voor de Nederlandse Kinderbescherming, afgescheiden van het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming, alwaar tot heden de administratie door mejuffrouw L. H. M. Evers in haar functie van bureausecretaresse werd gevoerd. Het eigen bureau van beide stichtingen is vanaf voren genoemde datum gevestigd

Nassauplein 37, 's-Gravenhage (telefoon 111522)

Mejuffrouw Evers zal zich uitsluitend gaan wijden aan het werk van de Kinderpostzegelactie respectievelijk van het Steunfonds.